

Број/Број: 03/1-50-1-9-11/07
Сарајево/Сарајево, 11. 12. 2007. године

- члановима Зједничке комисије за одбрану и сигурност БиХ

**PREDMET: Izvještaj o posjeti Štabu NATO-a u Briselu i Glavnoj vojnoj komandi
NATO SHAPE –Mons, veza akt broj: 01,02,03-05-392/07**

Од 11. до 14. новембра 2007. године Зједничка комисија за одбрану и сигурност БиХ (у даљњем тексту:ЗК) посјетила је Штаб НАТО-а у Бриселу и Главну војну команду НАТО SHAPE у Мону. У делегацији Зједничке комисије били су: Бранко Зрно, предсједavajuћи, Шефик Дџаферовић и Слободан Шарба, замјеници предсједavajuћег, Драго Калабић, Винко Зорић, Адем Хускић, Јозо Крижановић, Мирко Околић, Душанка Мајкић и Хазим Ранчић, чланови, Драгица Хинић, секретар, и Жељко Грубешић, стручни савјетник.

С делегацијом је путовала Лејла Хадџићасановић из Штаба НАТО-а у БиХ.

Посјета Штабу НАТО-а у Бриселу реализирана је уз подршку Сектора за јавну дипломатију Штаба НАТО-а у Бриселу.

12. новембар 2007.

Делегација Зједничке комисије посјетила је Штаб НАТО-а у Бриселу и разговарала с његовим представницима.

Делегацију ЗК је по доласку у Штаб НАТО-а у Бриселу поздравио Мишел Дурay, старији координатор за Западни Балкан из Сектора јавне дипломатије.

Gosp. Michael Duray говорио је о теми: „Актуелни политички планови НАТО-а“

У свом излагању госп. Дурay нагласио је да је партнерство мото актуелне политике НАТО - а. Осврнуо се на активности НАТО-а до 11. 9. 2001. и након тог периода.

Посебно је говорио о:

- активностима трупа НАТО-а на Косову и Авганистану,
- активностима НАТО-а у борби против тероризма,
- значају Вашингтонског споразума,
- односима НАТО-а с Русијом, Украјином и земљама Медитерана,
- односима НАТО-а и Европске уније,
- трансформацији концепта сигурности,
- разликама НАТО-а и ЕУ у погледу рјешања кризе у Ираку,
- очекивањима од Самита НАТО-а 2008. године у Букурешту.

Gosp. Erik Sandahl, iz Sektora operacija NATO-a, govorio je o temi: „Aktuelne operacije NATO-a s fokusom na zajedničke operacije na području Zapadnog Balkana“.

U svojoj prezentaciji osvrnuo se na pitanja koja su vezana za stanje na Zapadnom Balkanu. Kao učesnik događaja u BiH u periodu od 1992. do 1995. (gdje je boravio s kontingentom francuskih snaga u BiH), bio je veoma konkretan u svom izlaganju.

Posebno se osvrnuo na sljedeće teme:

- mandati snaga UN-a i NATO-a i moguće posljedice na terenu,
- misija NATO-a u BiH od početka 1996. do danas, snage i misije IFOR-a, SFOR-a i EUFOR-a (naglasio je da je: „Plaćena visoka cijena s kojom se niko ne bi trebao igrati“),
- konkretne vojne mjere za suprotstavljanje međunarodnom terorizmu,
- oružje za masovno uništenje i kontrola nad postrojenjima za njegovu proizvodnju,
- strateški prioriteti NATO-a (kolektivna sigurnost, odbrana od terorizma, prevencija sukoba, operacije u kriznim situacijama),
- zadaci NATO-a u BiH (podrška reformi odbrane, podrška ICTY, saradnja sa snagama EUFOR-a),
- priprema NATO-a za Samit u Bukureštu,
- status snaga NATO-a na Kosovu,
- pozicija Rusije i Kosovo,
- uloga i zadaci snaga NATO-a u obučavanju vladinih snaga u Iraku.

Gđa Alicia Ambos iz Sektora za sigurnosnu politiku i političke poslove govorila je o temi: „Uloga NATO-a u borbi protiv terorizma“.

U svom izlaganju posebno se osvrnula na koncept NATO-a u borbi protiv terorizma. U toj oblasti osnovni zadaci ogledaju se u:

- zaštititi civilnog stanovništva,
- zaštititi komunikacija i granica,
- saradnji NATO-a s međunarodnim organizacijama i Komitetom za borbu protiv terorizma UN-a,
- saradnji i razmjeni informacija NATO-a s EU (vojni i civilni aspekti saradnje),
- saradnji obavještajne zajednice NATO-a u razmjeni informacija nakon Samita NATO-a u Istanbulu 2004. godine,
- NATO-voj zaštiti neba,
- ulozi bataljona NATO-a za zaštitu od djelovanja nuklearnog naoružanja,
- gradnji povjerenja i mjere za gradnju povjerenja,
- saradnji s Rusijom i zemljama Mediterana u borbi protiv terorizma (Maroko, Tunis, Jordan),
- sigurnosnom sporazumu NATO-a s Katarom u borbi protiv terorizma.

Gđa Monique Tuffelli- Pierre, šef Sektora za saradnju, pozdravila je članove ZK u ime generalnog sekretara NATO-a. U svom kratkom obraćanju izrazila je zadovoljstvo pristupanjem BiH Programu Partnerstvo za mir. Apelirala je na potrebu angažiranja svih bh. političkih subjekata na prevazilaženju sadašnje situacije u BiH.

Gosp. Gabriele Gascone iz Direktorata Euroatlantskog partnerstva, Sektor sigurnosna politika i politički poslovi, govorio je o temi: „NATO i Zapadni Balkan i evropska saradnja i PfP“.

U svom izlaganju posebno je naglasio ciljeve Programa Partnerstvo za mir. Primarni cilj tog programa je integracija. Osvrnuo se na realizaciju aktuelnih programa u zemljama kandidatima (Albanija, Hrvatska i Makedonija), te zemljama koje su pristupile realizaciji PfP programa (BiH, Srbija i Crna Gora).

Reforme i interoperabilnost moto su svih programa koje NATO nudi. Pri tome su mehanizmi za realizaciju reformi seminari, radionice i razmjena iskustava. Sigurnosni sporazum koji je potpisala BiH s NATO-om otvara brojne mogućnosti. Stoga je neophodna njegovo što hitnije provođenje. Obaveze se moraju ispunjavati jer je PFP program je most za moguće učešće u realiziranju brojnih programa koje NATO nudi. Politička volja, uz jasno postavljene odbrambene i sigurnosne ciljeve, omogućavaju ostvarenje i kratkoročnih i dugoročnih ciljeva.

Programi čija se realizacija očekuje traže saradnju, stabilno sigurnosno okruženje i integraciju. Programi djelovanja u kriznim situacijama su nužnost vremena.

Kada je u pitanju BiH, gosp. Gascone posebno je apelirao na potrebu institucionalnog jačanja interesorne saradnje. Realizacija programa u BiH teći će otežano i sporo ako ne bude interesorne saradnje. Pozvao je članove ZK da učine sve što mogu da se stanje u tom segmentu popravi i da se jasno preciziraju obaveze svih ministarstava i institucija koje su uključene u realizaciju programa NATO-a.

Gosp. Rok Kosirnik, Sektor za odbrambenu politiku i planiranje, govorio je o temi: „NATO i reforma odbrane u BiH“.

U svom izlaganju konkretno se osvrnuo na bosanskohercegovačke prilike i realiziranje aktivnosti sa NATO -om. Istakao je rezultate posjete Bosni i Hercegovini tima NATO-a u septembru 2007. Istakao je da u decembru slijedi razgovor predstavnika BiH s predstavnicima 26 zemalja članica NATO-a. NATO brinu problemi prijenosa imovine, struktura budžeta za odbranu kojom se preko 80% sredstava troši za personal. NATO brine i problem rješavanja viška lokacija i činjenica da je dnevno oko 10% vojnih snaga angažirano na osiguranju objekata, što je jedinstven slučaj u svijetu. Gosp. Kosirnik osvrnuo se i na konkretne probleme u realizaciji PARP programa, čije su mogućnosti velike. Međutim, sadašnji tempo rada mora biti brži i zahtijeva hitno rješavanje problema koji se ponavljaju i čije rješavanje, pored izražene volje, mora dati rezultate.

Gosp. Oystein Bo, zamjenik šefa stalne norveške Misije pri NATO-u, govorio je o aktivnostima Misije Kraljevine Norveške pri NATO-u. Činjenica da je Ambasada Kraljevine Norveške u BiH kontakt ambasada naše zemlje s NATO-om obavezuje Norvešku da pomogne BiH. To se čini u mjeri u kojoj bh. vlasti treba da odrede potrebe i ciljeve. Norveška sa simpatijama gleda na svaki uspjeh u BiH. Sektor odbrane i sigurnosti smatra uspješno reformiranim u jednoj vremenskoj fazi. Treba ići dalje, prevazići sadašnje stanje kompromisom i brzim rješenjima prihvatljivim za sve.

Sastanak s Nikolom Radovanovićem, ambasadorom BiH u Kraljevini Belgiji i Misiji BiH pri NATO -u.

Nikola Radovanović upoznao je članove ZK s aktivnostima Misije BiH pri NATO-u. U svom izlaganju osvrnuo se na stanje u Misiji i probleme koji prate njen rad. Istakao je sljedeće:

- u NATO-u generalno postoji vrlo pozitivna percepcija pristupanja BiH Programu PFP,
- programi PARP i IPP uspješno se realiziraju i prva faza procjena je završena,
- formirana su bh. koordinirajuća tijela za saradnju s adekvatnim komitetima NATO-a,
- NATO izuzetno cijeni rad Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH u aktivnostima parlamentarnog nadzora sektora odbrane i sigurnosti,
- nije dobro što se pozicija BiH u NATO-u posmatra samo kroz poziciju Oružanih snaga BiH,
- struktura bh. učesnika na brojnim seminarima i radionicama koje organizira NATO nije još prihvatljiva za NATO, jer su više nego što bi trebalo zastupljeni vojni u odnosu na civilne predstavnike. Ovaj odnos treba izmijeniti u narednom periodu,
- BiH još ne učestvuje u operacijama NATO-a, a i ova aktivnost očekuje se veoma brzo,
- zvaničnici NATO-a zabrinuti su zbog činjenice da BiH ne šalje svoje predstavnike u Misiju NATO-a u Brisel i Odjel za partnersku saradnju PCC – SHAPE Mons. Ovo pitanje treba riješiti u što kraćem vremenu,

- u Misiji BiH pri NATO-u rade samo ambasador i vojno-politički savjetnik, što nije dovoljno da se

odgovori na sve brojnije obaveze. Razlog nedovoljne popunjenosti Misije potrebnim ljudstvom i PCC SHAPE u Monsu je, prema objašnjenju nadležnih ministarstava iz BiH, još neizvršena sigurnosna provjera za kandidate koji su aplicirali za postojeće pozicije. Ambasador i vojno-politički savjetnik u Misiji čekaju već pet mjeseci završetak procedure sigurnosne provjere i izdavanje adekvatne potvrde (sertifikata) za pristup tajnim podacima. Zbog činjenice da nije urađena sigurnosna provjera i da im nije izdat certifikat za pristup tajnim podacima, ne dobivaju pozive za važne sastanke koje organizira NATO.

- MVPBiH treba što prije u svojoj strukturi popuniti Odsjek za NATO što bi stvorilo uslove za unapređenje funkcionalne i interesorne veze među ministarstvima, a samim tim nastup prema NATO-u bio bi ozbiljniji i sveobuhvatniji.

13. novembar 2007.

Članovi ZK za odbranu i sigurnost BiH posjetili su Glavnu vojnu komandu NATO – SHAPE u Monsu.

Brigadni general Athanasios Panagiotopoulos, pomoćnik načelnika Štaba Glavne vojne komande NATO-a, bio je domaćin članovima ZK u Monsu.

Sa svojim saradnicima održao je prezentaciju o temi: „Aktuelne vojne operacije NATO-a“.

Prezentacija je obuhvatila:

- aktuelnu situaciju operacija NATO-a s vojnom strukturom NATO-a, pozicijama i strukturama komandi NATO-a u svijetu,
- aktuelne operacije NATO-a u BiH, na Kosovu, Afganistanu i Mediteranu.

Izlaganjem je obuhvaćen i problem koordinacije misija NATO-a i EUFOR-a u BiH, osnovi transformacije NATO-a, krizne operacije, odnosi NATO-a s Rusijom i Ukrajinom.

Nakon uvodnog izlaganja, članovi ZK razgovorali su o prezentiranoj problematici s pukovnikom Haraldom Borstom, vođom tima operacija NATO-a na Balkanu, pukovnikom Jeffom Salterom iz Sektora vojnih operacija, pukovnikom Jornom Niemannom, direktorom Centra za međunarodnu koordinaciju, i Stefanom Oenning, specijalnim savjetnikom u Vojnoj komandi NATO-u. Oni su odgovarali na pitanja članova ZK.

Prisutni visoki predstavnici NATO-a su na kraju razgovora poručili bh. zvaničnicima da što prije pošalju svoje predstavnike u Glavnu vojnu komandu NATO-a, s obzirom da ih svi relevantni subjekti u Monsu čekaju s nestrpljenjem i željom da nam pomognu.

Tokom posjete **Odjelu za partnersku saradnju PCC u Monsu**, pukovnici Voirel Berea i Ivan Anić, sa saradnicima, prezentirali su rad Odjela za partnersku kooperaciju NATO-a.

U Odjelu je prezentiran aktuelni trenutak u zemljama koje su pristupile Programu Partnerstvo za mir. Trenutno 23 zemlje realiziraju brojne programe kroz PFP, sedam zemalja realizira program Mediteranskog dijaloga, a šest zemalja program Istanbulske inicijative.

Posebno se razgovaralo o planiranju u kriznim situacijama, pristupu sigurnosnim informacijama, vojnoj saradnji i pogledu NATO-a na realiziranje aktuelnih programa PARP i IPP u Bosni i Hercegovini. Generalno je data pozitivna ocjena aktivnostima koje preduzimaju bh. vlasti i strukture koje su uključene u realizaciju aktuelnih programa, sa jasnom porukom da BiH što prije treba poslati svoje oficire u PCC u Monsu. Brojni poslovi i obaveze BiH kao članice PFP to hitno traže. Čelni ljudi PCC u Monsu velikodušno i sa spremnošću da pomognu BiH čekaju bh. oficire, poruka je iz Monsa.

ZAKLJUČCI:

1. Poruke predstavnika NATO-a bh. vlastima su vrlo jasne, posebno u dijelu koji se odnosi na potrebu hitnog slanja bh. predstavnika u Misiju BiH pri NATO-u, Glavnu vojnu komandu NATO-a i Odjel za partnersku saradnju - PCC.
2. ZK za odbranu i sigurnost BiH, putem ove informacije informirat će Ministarstvo odbrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i Državnu međuresornu komisiju za saradnju s NATO-om o obavljenoj posjeti a posebno o sadržaju razgovora s ambasadorom Nikolom Radovanovićem. U okviru svojih nadležnosti Komisija će zatražiti hitno rješavanje problema vezanih za popunjavanje Misije BiH pri NATO-u i provođenje sigurnosne provjere, te izdavanja potrebnih certifikata osoblju Misije.

Predsjedavajući
Zajedničke komisije
Branko Zrno